

Jaarverslag VPTZ 2023

Vrijwillige Palliatieve
Terminale Zorg

Zwolle - Hattem - Kampen - Zwartewaterland

zwolleDOET!
Voor jezelf. Voor elkaar.

Inhoud

Inleiding	3
Bewustwording	4-5
Activiteiten	6-7
Kennisdeling	8
Werving	9
Waardering	10
Matching	11
Ondersteuning	12
Kwaliteit	12-13
Meer informatie	14

Leeswijzer

Bewustwording

Werving

Matching

Ondersteuning

Kennisdeling

Inleiding

Vrijwillige Palliatieve Terminale Zorg (VPTZ) in Zwolle, Hattem, Kampen en Zwartewaterland is er voor mensen voor wie geen genezende behandeling mogelijk is en die zich in de laatste 3 tot 6 maanden van hun leven bevinden. Doordat de vrijwilliger komt waken, krijgt de mantelzorger even rust.

De vrijwilliger voert geen medische of huishoudelijke taken uit, maar helpt bij de persoonlijke verzorging, waakt aan bed en biedt gezelschap. Vrijwilligers worden 's nachts of overdag op verschillende locaties ingezet: thuis of in een instelling. In 2023 was er vaak een paar uur na een nieuwe aanvraag een vrijwilliger ter plaatse.

In 2023 ontvingen we 111 hulpvragen. In 89 situaties was het daadwerkelijk nodig om vrijwilligers in te zetten (ten opzichte van 90 in 2022). De vrijwilligers gingen aan de slag in 40 situaties overdag en 49 situaties 's nachts, waarvan een deel overlapt (een deel van de cliënten had zowel overdag als in de nacht hulp van een vrijwilliger). In totaal kon Startpunt Informele Zorg (waar de VPTZ een onderdeel van is) 77 unieke cliënten bijstaan. Soms voor een enkele dag of nacht, soms maandenlang. Bij 69 cliënten werd de hulp gestart in 2023. Dat waren 57 cliënten in de thuissituatie en 12 cliënten in een instelling (ziekenhuis, zorginstelling of hospice).

Uit onderzoek blijkt dat veel mensen graag thuis willen sterven, maar niet bekend zijn met de mogelijkheden van de VPTZ. Mede ook omdat het een onderwerp is dat moeilijk en daardoor (te) laat besproken wordt. Daarom is in 2023 is veel geïnvesteerd in bewustmaking en kennisdeling. Dit door middel van netwerkgesprekken en presentaties bij onder andere Isala Ziekenhuis, Hogeschool Viaa en zorgorganisaties (ouderenzorg en thuiszorg), en door het voorlichten van inwoners (onder andere middels publieksavonden en publicaties in media). Hieraan droegen ook vrijwilligers en nabestaanden bij.

Bij veel hulpvragers komt de VPTZ (te) laat in beeld en is er dan al sprake van een crisis. In 2024 doet Startpunt Informele Zorg gericht onderzoek en volgen er concrete acties om de VPTZ eerder in beeld te laten komen. Dit gebeurt in samenwerking met VPTZ Nederland en dankzij een bijdrage van het Oranjefonds.

Bewustwording

Bewustmaken en informeren

Ook in 2023 attendeerden we mensen op de VPTZ en de mogelijkheden hiervan. Hierbij richtten wij ons op drie doelgroepen: professionele zorg, inwoners en samenwerkingspartners.

Doelgroep: professionele zorg ((potentiële) verwijzers)

Om (potentiële) verwijzers in de professionele zorg bewust te maken van het bestaan en de activiteiten van de VPTZ en hen hierover te informeren, vonden de volgende acties plaats:

- We stonden met een VPTZ-informatiestand op het regiocongres van Buurtzorg.
- We hielden twee keer een presentatie en hadden een stand op het Inspiratiefestival IJsselheem. Ook vrijwilligers leverden hieraan een bijdrage, of vertelden er hun ervaringsverhaal.
- We hielden een presentatie over de VPTZ, met ervaringsverhalen van VPTZ-vrijwilligers, bij het alumni-event voor verpleegkundigen van Hogeschool VIAA.
- Een mantelzorger deelde ervaringen met onze VPTZ in landelijke webinars, waaraan ruim honderd mensen deelnamen.
- We gaven meerdere presentaties in Isala Ziekenhuis (op de afdelingen Oncologie, Urologie en Interne Geneeskunde) en aan geestelijk verzorgers, maatschappelijk werkers en het Transferbureau.
- We voerden netwerkgesprekken bij ouderenzorgorganisatie IJsselheem, die leidden tot meer samenwerking. Zo is de VPTZ nu te vinden op het intranet van IJsselheem.
- We voerden gesprekken met thuiszorgmedewerkers en palliatief verpleegkundigen. Dit waren gesprekken rondom een hulpvraag of inzet. In deze gesprekken informeerden we de thuiszorg over de mogelijkheden van de VPTZ, over onze werkwijze en over onze samenwerking met de professionele zorg. Het ging hierbij om telefonische gesprekken en informatieoverdracht via e-mail.

Doelgroep: inwoners

Om inwoners van Zwolle, Hattem, Kampen en Zwartewaterland bewust te maken van het bestaan en de activiteiten van de VPTZ en hen hierover te informeren, vonden de volgende acties plaats:

- We stonden met een informatiestand van ZwolleDoet! en de VPTZ op de Vitaal & Veilig Thuis Dag. In alle 900 goodiebags zat onder meer een folder over de VPTZ.
- We maakten twee artikelen met ervaringsverhalen van vrijwilligers en mantelzorgers, die werden gepubliceerd in het magazine in Stadshagen en in Zwolle Zuid (bezorgd bij alle bewoners van die twee wijken). De ervaringsverhalen zijn ook gedeeld op de sociale media van ZwolleDoet!
- We waren met een informatiestand aanwezig bij de thema-avond over palliatieve zorg in Hattem (met spreker Sabine Netters (oncoloog en oprichter Carend) en georganiseerd door Vrijzinnigen Hattem), waar ruim vijftig mensen waren.

Bewustwording

Doelgroep: samenwerkingspartners (*collega's, zowel regionaal als landelijk*)

Om onze samenwerkingspartners te attenderen op de activiteiten van de VPTZ en hen hierover nader te informeren, vonden de volgende acties plaats:

- We gaven een presentatie over de werkwijze van de VPTZ door ZwolleDoet! (expertisedeling) tijdens de Algemene Ledenvergadering van VPTZ Nederland.
- We ontvingen Tweede Kamerlid Hilde Palland (CDA) en secretaris Paul de Witte van het CDA in Zwolle voor een werkbezoek aan de VPTZ. Vrijwilligers vertelden hier hun verhaal. Door middel van een persbericht en berichten op de sociale media van ZwolleDoet! werd het werkbezoek onder de aandacht gebracht.
- Jannie Visser, een van onze zeer ervaren vrijwilligers, is geïnterviewd in het kader van 40 jaar VPTZ in Nederland. Het interview werd online (met name op LinkedIn) vaak gedeeld en is heel 2024 te lezen op de website van VPTZ Nederland via de knop hieronder.
- Twee van onze vrijwilligers werden in het radio- en televisieprogramma EenVandaag geïnterviewd over hun waak tijdens de kerstdagen (lees het artikel via de knop hieronder). Ook dit artikel werd veelvuldig online gedeeld, vooral op LinkedIn.
- In 2023 legden we contact met de enige PATZ-groep (Palliatieve Zorg Thuis) in Zwolle. We informeerden deze groep over de VPTZ en de mogelijkheden hiervan. Met de PATZ-groep is afgesproken om deze informatieoverdracht in 2024 nogmaals te organiseren. Dit om het contact te onderhouden en de samenwerking waar mogelijk te bevorderen.

→ **Direct naar het interview met Jannie Visser**

→ **Direct naar het EenVandaag-artikel**

“De liefdevolle zorg, aandacht en tijd die de vrijwilligers hebben gegeven, waren zeer waardevol.”

- nabestaande

Activiteiten

Als VPTZ in Zwolle en omgeving zijn wij lid van de kerngroep van het Netwerk Palliatieve Zorg Regio IJssel-Vecht en Noordoost-Overijssel. Deze kerngroep komt vier keer per jaar bij elkaar. In een van de werkgroepen, de werkgroep 'Verdieping en verbinding', participeren wij actief. Samen met het Netwerk Palliatieve Zorg organiseerden wij in 2023 de volgende vier activiteiten in onze regio:

'Aandacht voor sterven'

De publieksavond 'Aandacht voor sterven' werd georganiseerd in samenwerking met Stadkamer Zwolle, Netwerk Palliatieve Zorg, Hospice Zwolle, Centrum voor Levensvragen en Icare Thuiszorg. Ongeveer 60 mensen, veelal professionals werkzaam in de zorg, namen deel aan deze avond. Wij presenteerden er de VPTZ en 2 VPTZ-vrijwilligers werkten hieraan mee door hun ervaringen te delen. Ook dit jaar waren er, net als in het verleden, weinig inwoners aanwezig; het blijkt lastig om deze groep te bereiken.

Internationale Dag van de Palliatieve zorg (IDPZ) - 'Cultuursensitief werken in de palliatieve zorg'

We werkten actief mee aan het organiseren van een themabijeenkomst in het kader de IDPZ, genaamd 'Cultuursensitief werken in de palliatieve zorg'. Deze bijeenkomst, georganiseerd door het Netwerk Palliatieve Zorg, was bedoeld voor professionals en vrijwilligers in de palliatieve zorg. Het was een interactieve bijeenkomst met ruim honderd aanwezigen, meerdere sprekers en vele VPTZ-vrijwilligers.

'Uit de dode hoek, licht op palliatieve zorg'

In november 2023 hadden we met organisaties uit het sociaal domein een brainstormsessie over hoe we inwoners beter kunnen bereiken en hoe we hen meer bekend kunnen maken met en bewuster kunnen maken van de mogelijkheden omtrent palliatieve zorg. De sessie droeg de toepasselijke naam 'Uit de dode hoek, licht op palliatieve zorg'. Een belangrijke aanbeveling die voortkwam uit deze brainstormsessie was om bijeenkomsten meer doelgroepgericht te organiseren.

'Praat vandaag over morgen - palliatieve zorg'

In december 2023 organiseerden we samen met Steunpunt Mantelzorg een avond over palliatieve zorg, speciaal voor mantelzorgers. Een palliatief zorgverpleegkundige en enkele ervaringsdeskundigen verleenden hun medewerking aan deze avond. Met 20 aanwezigen (waarvan veel zorgprofessionals en VPTZ-vrijwilligers) was de opkomst matig te noemen. De korte voorbereidingstijd en het feit dat deze bijeenkomst kort voor de feestdagen plaatsvond, hebben hierin mogelijk een rol gespeeld.

Activiteiten

Wat valt op?

- We organiseerden in 2023 veel activiteiten om de bekendheid en zichtbaarheid van de VPTZ door ZwolleDoet! te verbeteren. Daar waar zinvol deden (en doen) wij dit graag samen met onze samenwerkingspartners.
- In vergelijking met voorgaande jaren maken we nu veel meer gebruik van de mogelijkheden om vrijwilligers mee te vragen naar bijeenkomsten waar we de VPTZ onder de aandacht brengen. De verhalen en ervaringen van deze vrijwilligers zijn aansprekend en veel vrijwilligers werken graag mee aan onze bijeenkomsten.
- In 2023 zijn we gestart met het meevragen van naasten en nabestaanden naar bijeenkomsten waar we de VPTZ onder de aandacht brengen. Partners en familieleden van mensen waarbij onze vrijwilligers hebben gewaakt, vertellen tijdens deze bijeenkomsten hoe zij de inzet van vrijwilligers hebben ervaren en wat het hen heeft gebracht. Partners en familieleden kunnen als geen ander de waarde van de VPTZ overbrengen. We zijn er alert op dat we dit ook ter sprake brengen in de nazorggesprekken die we met nabestaanden voeren.
- Het blijft lastig om inwoners te bereiken als het gaat om de bekendheid van en de bewustwording rondom zorg in iemands laatste levensfase.
- We worden steeds vaker uitgenodigd voor bijeenkomsten om te vertellen over de VPTZ als onderdeel van ZwolleDoet!
- Onze vrijwilligers worden, via coördinatoren, vaker gevraagd door VPTZ Nederland om mee te werken aan interviews, onderzoeken, campagnes en programma's.

Kennisdeling

Deskundigheid waarborgen en bevorderen

We zetten ons op verschillende manieren in om de deskundigheid van de VPTZ-vrijwilligers te waarborgen en te bevorderen, collectief én individueel. Hieronder een overzicht van onze acties in 2023.

Collectieve en individuele deskundigheidsbevordering

- Eens in de twee maanden hielden we een inzetbespreking (intervisie) met VPTZ-vrijwilligers en coördinatoren.
- We organiseerden een themabijeenkomst over ‘Bewust stoppen met eten en drinken’, onder leiding van een huisarts en een palliatief zorgverpleegkundige (deskundigheidsbevordering intervisie). Deze themabijeenkomst hielden we naar aanleiding van een inzet waarbij dit onderwerp speelde. De bijeenkomst werd zeer goed bezocht en was een mooi voorbeeld van samenwerking tussen formele en informele zorg.
- We organiseerden twee keer een basiscursus VPTZ. Zoals gebruikelijk deden we dat ook in 2023 in samenwerking met Hospice Zwolle (ook een VPTZ-organisatie), Deltion College en Hogeschool Windesheim. De cursus wordt gegeven conform de kwaliteitseisen van VPTZ Nederland.
- We organiseerden twee keer een scholing ‘transfertechnieken’ voor nieuwe vrijwilligers, gegeven door docenten van Landstede.
 - » *In 2023 organiseerden we voor het eerst een opfris-/herhaalcursus voor ervaren vrijwilligers, die dit zeer waardeerden.*

“De vrijwilligers waren een rustpunt.
Ontspannen, zodat ik gerust de nacht in ging.”

- nabestaande

Werving

We proberen op verschillende manieren om nieuwe vrijwilligers in de informele zorg te bereiken en te werven. Hieronder een overzicht van deze manieren.

- Elke maand staat er een vacature voor VPTZ-vrijwilligers in De Swollenaer.
- In de vacaturebank op de website van ZwolleDoet! staat permanent een vacature voor VPTZ-vrijwilligers.
- We maken en publiceren artikelen over VPTZ-vrijwilligers, bedoeld om mensen te interesseren voor vrijwilligerswerk in de VPTZ.
- We zijn zichtbaar tijdens diverse (fysieke) bijeenkomsten én online op sociale media. Deze zichtbaarheid zorgt voor meer bekendheid van de mogelijkheden die het VPTZ-vrijwilligerswerk biedt. Tijdens fysieke bijeenkomsten verspreiden we ons VPTZ-magazine Onvergetelijk ruimhartig. Hierin kunnen mensen thuis alle informatie nog eens rustig lezen en vinden ze ook onze contactgegevens.
- We voerden in 2023 meerdere kennismakingsgesprekken met potentiële vrijwilligers. Hierdoor kregen we 7 nieuwe vrijwilligers, zowel zonder als met ervaring in de zorg. Leuk om te vermelden is dat we ook een gepensioneerd arts hebben weten aan te trekken, en dat we sinds lange tijd weer (4) nieuwe mannelijke vrijwilligers hebben. Een kennismakingsgesprek leidt niet altijd tot de aanname van een geschikte VPTZ-vrijwilliger. Mocht blijken dat VPTZ-vrijwilligerswerk om welke reden dan ook toch niet zo goed bij iemand past, dan verwijzen we diegene meestal door naar het Startpunt Vrijwilligerswerk bij ZwolleDoet! Daar kan diegene zich verder oriënteren op passend vrijwilligerswerk.

Vacature Stedelijk Mantelzorgers Alle leeftijden

Nachtvlinders met een groot hart

Omschrijving / Werkzaamheden

"Vrijwillige, palliatieve terminale zorg" is de zorg voor mensen voor wie geen genezende behandeling meer mogelijk is en die zich in de laatste drie tot zes maanden van hun leven bevinden. Het verzorgen van een in deze emotionele periode kan zwaar zijn. Om verlichting aan te brengen kunnen vrijwilligers worden ingezet in de thuissituatie.

Waardering

Het spreekt voor zich dat wij onze vrijwilligers enorm waarderen. Naast dat wij onze waardering nadrukkelijk uitspreken en delen rondom inzetten en medewerking bij presentaties, hebben wij in 2023 deze waardering ook op de volgende manieren geuit:

- We hielden het jaarlijkse uitje voor VPTZ-vrijwilligers.
- We hielden het Vrijwilligersuitje Informele Zorg.
- We hielden een zomerborrel voor alle vrijwilligers van de Informele Zorg van ZwolleDoet!.
- Ook in 2023 ontving elke vrijwilliger van ons een cadeaubon voor zijn of haar verjaardag.

Afscheid van vrijwilligers

Helaas hebben we in 2023 afscheid moeten nemen van twee zeer ervaren vrijwilligers.

- Tot ons grote verdriet is één vrijwilliger na een ziekbed overleden. Onze coördinatoren bezochten haar in het ziekenhuis en namen later thuis afscheid van haar. Enkele van onze vrijwilligers hebben nog bij haar gewaakt. Wij hebben haar familie ons medeleven getoond en veel vrijwilligers waren aanwezig bij de herdenkingsdienst.
- Een andere vrijwilliger is verhuisd en moest om die reden stoppen als vrijwilliger bij ons. We hebben met koffie, taart en een cadeaubon afscheid van haar genomen.

Matching

Het totale aantal hulpvragen waarvoor we in 2023 VPTZ-vrijwilligers hebben ingezet, bleef nagenoeg gelijk (89) ten opzichte van 2022 (90). Het gaat hier om hulpvragen waarbij onze vrijwilligers waken bij of 'er zijn' voor mensen die palliatief of terminaal zijn, ernstig chronisch ziek zijn, zeer kwetsbaar zijn door een opeenstapeling van ouderdomsklachten of dementie of Parkinson hebben. Vaak zijn dit alleenstaanden, mensen met een klein sociaal netwerk of mensen met een overbelaste mantelzorger. In al deze situaties zijn onze VPTZ-vrijwilligers van enorme waarde.

Het aantal unieke inzetten steeg van 61 in 2022 naar 69 in 2023. Dit is een stijging van ruim 13 procent.

Het aantal huisbezoeken dat in 2023 niet leidde tot een inzet bleef, ten opzichte van 2022, nagenoeg gelijk. Het gaat hier om situaties waarin iemand, voordat een waak kon starten, overleed, of om situaties waarin iemand werd opgenomen in een hospice of zorginstelling. Het komt soms voor dat familieleden – vooral wanneer hun naaste onverwacht snel achteruitgaat en het sterven zeer nabij is – zelf willen blijven waken, om er zeker van te zijn dat ze zelf bij het sterven zijn.

We zien dat de VPTZ bij veel hulpvragers laat in beeld komt, en soms té laat. Wij worden dan 'last minute' ingeschakeld, als er al sprake is van een crisis. Dat is spijtig, des te meer omdat we van cliënten altijd horen dat onze vrijwilligers voor zo veel rust zorgen. In 2024 hebben we meer mogelijkheden en middelen tot onze beschikking om hier gericht onderzoek naar te doen en om plannen te maken en uit te voeren die ertoe moeten leiden dat onze VPTZ eerder bij hulpvragers in beeld komt.

Rapportcijfers VPTZ Zwolle e.o. - 2023 - beoordeling door nabestaanden

Coördinator

9,5

9,4

VPTZ totaal

Vrijwilligers

9,4

9,4

VPTZ totaal

Ondersteuning

Aantal cliënten

In 2023 ontvingen we 111 hulpvragen. In 89 situaties was het daadwerkelijk nodig om vrijwilligers in te zetten (ten opzichte van 90 in 2022). De vrijwilligers gingen aan de slag in 40 situaties overdag en 49 situaties 's nachts, waarvan een deel overlapt (zowel overdag als in de nacht inzet). Een deel van de cliënten had zowel overdag als in de nacht hulp van een vrijwilliger.

In totaal kon Startpunt Informele Zorg (waar de VPTZ een onderdeel van is) 77 unieke cliënten bijstaan. Bij 69 cliënten werd de hulp in 2023 gestart. Soms voor een enkele dag of nacht, soms maandenlang. De inzetten waren veelal bij mensen thuis (57), maar ook in instellingen voor bijvoorbeeld gehandicaptenzorg, een ziekenhuis en in een hospice (12).

Kwaliteit

In 2023 verrichtten we een zelfevaluatie en hielden we een dialooggesprek. De zelfevaluatie is een meetinstrument van VPTZ Nederland dat ons helpt om de kwaliteit van de VPTZ, zoals die wordt ervaren door samenwerkingspartners, zichtbaar te maken. Na de zelfevaluatie bespraken we de resultaten hiervan in het dialooggesprek met vertegenwoordigers van onze samenwerkingspartners.

Uit het dialooggesprek bleek dat de vertegenwoordigers van onze samenwerkingspartners een consistent beeld hebben van wat de Zwolse VPTZ doet. Vrijwel alle bouwstenen van het Kwaliteitskompas worden beoordeeld als 'op orde' en 'goed'.

In 2025 moeten we voldoen aan alle lidmaatschapscriteria die VPTZ Nederland in overleg met haar leden vaststelde.

Bekijk op de volgende pagina de resultaten van het dialooggesprek.

Kwaliteit

Thema	aantal vragen	% van totaal	gem. score
Hart van het Kompas	11	36%	3,60
Persoonlijk cliënt/gastenplan	2	7%	3,60
Feedback gast/cliënt/naaste	2	7%	3,30
Opleiding en training	2	7%	3,71
Leren van en met elkaar	3	10%	3,48
Feedback medewerkers/vrijwilliger	3	10%	3,17
Organisatie en bedrijfsvoering	7	23%	3,42

★ Goed ontwikkeld

★ Op orde

★ In ontwikkeling

★ Nauwelijks ontwikkeld

Meer informatie

Bekijk het volledige jaarverslag van ZwolleDoet! – waar de VPTZ in Zwolle, Hattem, Kampen en Zwartewaterland onderdeel van uitmaakt – via deze knop:

[Bekijk het jaarverslag](#)

Contact

ZwolleDoet!

Burgemeester Drijbersingel 11
8021 DA Zwolle

Telefoon: 038 - 422 52 00
WhatsApp: 06 - 39 00 80 72
E-mail: info@zwolledoet.nl

Volg ZwolleDoet! op:

Facebook: ZwolleDoet!
Instagram: ZwolleDoet!
LinkedIn: [zwolledoet](#)

zwolleDOET!
Voor jezelf. Voor elkaar.

**Voor jezelf,
voor elkaar.**

zwolleDOET!
Voor jezelf. Voor elkaar.